

# יסודות המערכת החשבונאית

פרק 4 - התאמות בנקים

תוכן העניינים

1. כללי ..... 1

## התאמות בנקים

### שאלות

- (1) דנה ודני הינם שני סטודנטים לחשבונאות באוניברסיטת תל אביב. לאחרונה, חשב דני על רעיון מבריק: להקים אתר אינטרנט בו אנשים שונים ברחבי העולם יכולים ליצור קשר זה עם זה, להחליף תמונות וסיפורים ועוד. השניים החליטו להקים מהר חברה, לפני שמישהו אחר יחשוב על הרעיון. השניים פתחו חשבון בנק בו הם מנהלים את ההוצאות וההכנסות מן הפרויקט. נדרש:
  - א. מהו הליך חשבון בנק? מדוע הוא נדרש?
  - ב. האם גם הבנק של דנה ודני מנהל רישומים משלו?
- (2) מודאג, פנה דני לדנה: "אני לא מאמין, הייתי עכשיו בבנק – רשום שם שיש לנו יתרה חיובית של 1,000 שקלים. לפי הרישומים שלי אנחנו בכלל במינוס של 10,000 שקלים. מה קורה פה?!" נדרש:
  - האם לדעתך זהו מצב טבעי בו ישנו פער בין הרישום בספרי הבנק והרישום בספרי החברה?
- (3) מהו הליך "התאמת בנקים"? מהי מטרת "התאמת בנקים"?
- (4) השפה החשבונאית מתבססת על דקדוק יחסית פשוט: חובה וזכות.
  - מה מייצג רישום של "חובה" בספרי החברה?
  - מה מייצג רישום של "זכות" בספרי החברה?
 קבע לגבי כל אירוע האם הוא יירשם בחובה או בזכות בספרי החברה:
  - א. קבלת הלוואה בסך 100 שקלים.
  - ב. קבלת צ'ק מלקוח בסך 50 שקלים.
  - ג. תשלום מזומן בסך 20 שקלים.
- (5) השפה החשבונאית מתבססת על דקדוק יחסית פשוט: חובה וזכות.
  - מה מייצג רישום של "חובה" בספרי הבנק? (כלומר, רישום של "חובה" מנקודת מבט של הבנק אשר מנהל רישומים).
  - מה מייצג רישום של "זכות" בספרי הבנק? (כלומר, רישום של "זכות" מנקודת מבט של הבנק אשר מנהל רישומים).
 קבע לגבי כל אירוע האם הוא יירשם בחובה או בזכות בספרי החברה:
  - א. קבלת הלוואה בסך 100 שקלים.
  - ב. קבלת צ'ק מלקוח בסך 50 שקלים.
  - ג. תשלום מזומן לגן בסך 20 שקלים.

6) אייל, חשב חברת "החובלים", חברה תעשייתית אשר עוסקת במכירת מוצרי גלם לחקלאות, החליט לבצע התאמת בנקים לחודש ינואר 2011. אייל החליט כי הוא יעבור על כל האירועים אשר התרחשו בחברה בחודש זה, ויתאים אותם כך שהם יהיו זהים לאופן שבו הבנק רשם אותם. לדברי אייל, "רק על ידי כך שאני אתקן כל אירוע שקרה, ניתן להבטיח כי בספרי החברה ובספרי הבנק יהיה סכום יתרת סגירה זהה". חווה דעתך על דבריו של אייל.

7) תרגיל בהתאמת בנקים מורכב מ-3 "רכיבים":

1. רישומים בספרי החברה.
  2. רישומים בספרי הבנק.
  3. נתונים נוספים לגבי הרישומים השונים.
- הצג בקצרה את שיטת העבודה בעת פתרון תרגיל בנושא זה:
- א. כיצד נראה גיליון העבודה?
  - ב. מהו סדר העבודה?

8) לפניך סדרת אירועים. לגבי כל אירוע ציין האם הוא אירוע "שמצריך התאמה" וכיצד תבוצע התאמה זו:

| תיאור האירוע                                                          | רישום בספרי החברה                                    | רישום בספרי הבנק                                                          |
|-----------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------|
| מסירת שיק לספק                                                        | השיק נרשם                                            | הבנק אינו יודע על כך שהשיק נמסר                                           |
| קבלת כספים מלקוח                                                      | החברה רשמה את הכספים שנתקבלו. הכסף טרם הופקד         | הבנק אינו יודע על כך שהחברה קיבלה את הכסף                                 |
| הוראת קבע לארנונה                                                     | החברה שכחה לתת ביטוי לארנונה שנגבית כהוראת קבע       | הבנק זיכה את חשבון החברה בגין הסכום שהועבר לעירייה                        |
| שיק מלקוח החברה הופקד בבנק והיה לא טוב. הבנק גבה עמלה בגין החזרת השיק | השיק נרשם כאילו נפרע במלואו                          | השיק לא נרשם כלל. עמלה נגבתה מן החברה                                     |
| רכישת ניירות ערך                                                      | החברה רשמה קיטון ביתרת הבנק בעקבות ניירות ערך שנרכשו | הבנק רשם קיטון ביתרת הבנק של החברה. בנק גובה עמלת רכישת ניירות ערך בסך 5% |

9) ענה על הסעיפים הבאים:

- א. האם ניתן לבצע התאמות לספרי הבנק לרישומים כפי שהבנק מבצע אותם?
- ב. מה נעשה כאשר הבנק מבצע טעות?

- 10** יתרת הסגירה של חשבון הבנק בספרי החברה הוא יתרת הפתיחה של חשבון הבנק בשנה הבאה. באותו אופן, יתרת הסגירה של חשבון הבנק לפי רישומי הבנק הוא יתרת הפתיחה של חשבון הבנק בשנה הבאה.
- א. האם ייתכנו הפרשים ביתרות הפתיחה של רישומי החברה ורישומי הבנק?
- ב. כאשר במהלך השנה ישנם אירועים אשר מתקנים את יתרות הפתיחה, מה עלינו לעשות?

- 11** איציק, סמנכ"ל הכספים של חברת "המבלינים" גייס לאחרונה מנהל חדש להנהלת החשבונות של החברה. לדברי המנהל החדש, מעתה החברה תקפיד על ביצוע שוטף של התאמות בנקים, ובעיקר רישום פקודות יומן לתיקון הסוגיות אשר עלו במסגרת התאמות הבנק.
- נדרש:
- א. חווה דעתך על דברי המנהל החדש.
- ב. מדוע נדרש רישום פקודות יומן לתיקון אירועים אשר עלו במסגרת ביצוע התאמת הבנקים.

- 12** להלן נתונים על חשבון עו"ש בנק לאומי של חברת "גיים בוי" לשנת 2007:

| תאריך | פרטים             | נתונים נוספים | חובה   | זכות |
|-------|-------------------|---------------|--------|------|
| 01.01 | יתרת פתיחה        |               | 1,200  |      |
| 31.03 | שיק מספר 13       | 1             | 1,000  |      |
| 30.06 | שיק מספר 14       | 2             | 500    |      |
| 30.07 | רכישת ניירות ערך  | 3             |        | 200  |
| 25.09 | קבלת הלוואה       | 4             | 10,000 |      |
| 31.12 | מימוש נייר ערך    | 3             | 500    |      |
| 31.12 | הפקדת מזומן       | 5             | 1,500  |      |
| 31.12 | הפקדת פדיון חודשי | 6             | 2,000  |      |
| 31.12 | יתרת סגירה        |               | 16,500 |      |

להלן תדפיס דפי הבנק של חברת "גיים בוי" לשנת 2007 כפי שנשלחו על ידי הבנק לחברה:

| תאריך | פרטים              | נתונים נוספים | חובה | זכות  |
|-------|--------------------|---------------|------|-------|
| 01.01 | יתרת פתיחה         |               |      | 1,600 |
| 02.01 | שיק מספר 12        | 7             | 400  |       |
| 31.03 | שיק מספר 13 – עמלה | 1             | 100  |       |

|       |                      |   |     |        |
|-------|----------------------|---|-----|--------|
| 30.07 | רכישת ניירות<br>ערך  | 3 | 220 |        |
| 25.09 | קבלת הלוואה          | 4 |     | 10,000 |
| 31.12 | ריבית בגין<br>הלוואה | 4 | 700 |        |
| 31.12 | מימוש נייר ערך       | 3 |     | 475    |
| 31.12 | הפקדת מזומן          | 5 |     | 1,500  |
| 31.12 | יתרת סגירה           |   |     | 12,155 |

נתונים לגבי יתרות פתיחה (מנקודת מבט הבנק):

| זכות  | חובה |                               |
|-------|------|-------------------------------|
| 1,200 |      | <b>31.12.2006 יתרה בספרים</b> |
|       | 400  | <b>שיק מספר 12</b>            |
| 1,600 |      | <b>יתרה מותאמת לבנק</b>       |

פרטים נוספים:

1. שיק מספר 13 נמסר לחברה על ידי לקוח חדש. החברה הפקידה את הצ'ק במכונה אוטומטית, ולא ידעה כי הצ'ק אינו טוב – ועל כן הוא "חוזר". בנק לאומי גובה עמלה בסך 100 שקלים בגין שיקים שחוזרים.
2. שיק מספר 14 הופקד בחשבון החברה בסניף בנק "בזל".
3. בנק לאומי גובה עמלה בסך 5% בגין רכישה או מכירה של נייר ערך.
4. חברת "גיים בוי" קיבלה הלוואה מהבנק בסך 10,000 שקלים. במהלך שנת 2007 נשאה ההלוואה ריבית בסך 700 שקלים.
5. במסגרת הסכם שנחתם בין החברה והבנק, הבנק אינו גובה מן החברה כספים בעבור הפקדות במזומן.
6. ביום 31.12.2007, בשעה 18:00 בערב, הפקידה דנית המזכירה את הפדיון החדשי של החברה ב"לאומי אוטומטי": פיר דרכו ניתן להשחיל מעטפות עם מזומן. סניפי לאומי נסגרים בשעה 17:00 אחרי צוהריים. אירועים שהתרחשו לאחר שעה זו מקבלים ביטוי ביום למחרת.
7. שיק מספר 12 נמסר לספק החברה בשנת 2006. הספק הפקיד את הצ'ק בפברואר 2007. החברה נתנה ביטוי לצ'ק שנמסר כבר בשנת הכספים 2006.
8. כל מקום שלא נאמר אחרת, יש להניח כי רישומי הבנק נכונים.

נדרש:

- א. ערוך התאמת בנק ליום 31.12.2007.
- ב. רשום את פקודת היומן בספרי חברת "גיים בוי" בגין התאמת הבנקים.

13) להלן נתונים על חשבון עו"ש בנק הפועלים בספרי חברת "גיימס" לשנת 2005 :

| תאריך | פרטים               | נתונים נוספים | חובה   | זכות  |
|-------|---------------------|---------------|--------|-------|
| 01.01 | יתרת פתיחה          |               | 30,000 |       |
| 31.03 | שיק מספר 1          | 1             | 1,000  |       |
| 30.06 | הוראות קבע – שכירות | 2             |        | 500   |
| 30.07 | שיק מספר 2          | 3             |        | 2,500 |
| 25.09 | הפקדת מזומן         | 4             | 2,700  |       |
| 31.12 | יתרת סגירה          |               | 30,700 |       |

להלן תדפיס דפי הבנק של חברת "גיימס" לשנת 2005, כפי שנשלחו על ידי הבנק לחברה :

| תאריך | פרטים                 | נתונים נוספים | חובה  | זכות   |
|-------|-----------------------|---------------|-------|--------|
| 01.01 | יתרת פתיחה            |               |       | 30,000 |
| 01.02 | גביית דמי ניהול חשבון | 5             | 300   |        |
| 30.06 | הוראות קבע – שכירות   | 2             | 500   |        |
| 30.07 | שיק מספר 2            | 3             | 2,000 |        |
| 25.09 | הפקדת מזומן           | 4             |       | 2,430  |
| 31.12 | יתרת סגירה            |               |       | 29,630 |

פרטים נוספים :

1. שיק מספר 1 הינו בגין מכירות שביצעה החברה. החברה טרם הפקידה את הצ'ק בבנק.
2. הוראות הקבע הינה בגין דמי שכירות אותם משלמת החברה לבעל משרדה.
3. שיק מספר 2 הינו בגין רכישות אשר ביצעה החברה.
4. החברה הפקידה מזומן אשר הצטבר בקופה הקטנה. בנק הפועלים גובה 10% עמלה בגין הפקדות במזומן.
5. כל מקום שלא נאמר אחרת, הנח כי רישומי הבנק נכונים.

נדרש :

- א. ערוך התאמת בנק ליום 31.12.2005.
- ב. רשום את פקודת היומן בספרי חברת "גיימס" בגין התאמת הבנקים.

**14) להלן נתונים על חשבון עו"ש בנק לאומי של חברת "טום וג'רי" לחודש ינואר 2009:**

| תאריך | פרטים                          | נתונים נוספים | חובה   | זכות  |
|-------|--------------------------------|---------------|--------|-------|
| 01.01 | יתרת פתיחה                     |               | 30,000 |       |
| 02.01 | שיק מספר 611                   | 1             | 1,000  |       |
| 13.01 | הפקדה מלקוח                    |               | 500    |       |
| 14.01 | שיק מספר 612                   | 2             | 350    |       |
| 15.01 | החזר הלוואה                    | 3             |        | 1,500 |
| 27.01 | מימוש ניירות<br>ערך            | 4             | 5,000  |       |
| 29.01 | הפקדת מזומן                    |               | 800    |       |
| 31.01 | שיק מספר 613                   | 5             |        | 250   |
| 31.01 | החזר דמי ניהול<br>– דצמבר 2008 | 6             | 1,000  |       |
| 31.01 | יתרת סגירה                     |               | 36,900 |       |

להלן תדפיס דפי הבנק של חברת "טום וג'רי" לחודש ינואר 2009, כפי שנשלחו על ידי הבנק לחברה:

| תאריך | פרטים                    | נתונים נוספים | חובה | זכות   |
|-------|--------------------------|---------------|------|--------|
| 01.01 | יתרת פתיחה               |               |      | 31,000 |
| 02.01 | שיק מספר 611             | 1             |      | 950    |
| 13.01 | הפקדה מלקוח              |               |      | 500    |
| 15.01 | שיק מספר 612             | 2             | 300  |        |
| 27.01 | מימוש ניירות<br>ערך      | 4             |      | 4,500  |
| 27.01 | הוראת קבע –<br>חברת חשמל |               | 100  |        |
| 29.01 | הפקדת מזומן              |               |      | 800    |
| 31.01 | זיכוי לקוח               | 7             |      | 200    |
| 31.01 | יתרת סגירה               |               |      | 37,550 |

פרטים נוספים:

1. שיק מספר 611 הינו בגין החזר בסך 1,000 שקלים בגין חיוב ארנונה בסכום מוגזם. הבנק נוהג לגבות עמלת הפקדת שיקים בסך 5%.
2. שיק מספר 612 הינו עבור שירותי ניקיון של המשרד. לפי הסכם שיש לחברה עם חברת שירותי הניקיון, התשלום השנתי בעבור שירותי הניקיון הוא 350 שקלים. החברה קיבלה הנחת לקוח חדש בסך 50 שקלים. התשלום הסופי בעבור שירותי הניקיון הינו 300 שקלים.

3. החברה לוותה כספים מבנק הפועלים בשנה שעברה. לא נלקחו הלוואות מבנק לאומי בשנה זו או בעבר.
4. בנק לאומי גובה מס במקור בסך 10% בעת מימוש ניירות ערך.
5. שיק מספר 613 נמסר לספק החברה. ספק החברה הפקיד את השיק כעבור מספר חודשים.
6. ביום 31.01 קיבלה החברה בדואר הודעה בדבר דמי ניהול שהבנק גבה ממנה בשנה קודמת. הנח כי דמי הניהול שלא נרשמו בספרים היו הגורם להפרשי התאמות בנק לתחילת החודש.
7. בנק לאומי ביצע טעות בחשבון חברת "טום-טום". פקיד הבנק זיכה בטעות את חשבון הבנק של חברת "טום וג'רי".
8. כל מקום שלא נאמר אחרת, הנח כי רישומי הבנק נכונים.

נדרש :

- א. ערוך התאמת בנק ליום 31.01.2009.
- ב. רשום את פקודת היומן בספרי חברת "טום וג'רי" בגין התאמת הבנקים.

15) להלן נתונים על חשבון עו"ש בנק לאומי של חברת "דני-דין" לחודש ינואר 2009 :

| תאריך | פרטים                     | נתונים נוספים | חובה   | זכות  |
|-------|---------------------------|---------------|--------|-------|
| 01.01 | יתרת פתיחה                |               | 30,000 |       |
| 02.01 | משיכת מזומן               |               |        | 1,000 |
| 13.01 | הפקדה מלקוח               |               | 600    |       |
| 14.01 | שיק מספר 100              | 1             | 1,000  |       |
| 15.01 | העמדת הלוואה לחברה        | 2             | 100    |       |
| 27.01 | ריבית ששולמה בגין ההלוואה | 2             |        | 10    |
| 31.01 | הפקדת הכנסות שנתיות       | 3             | 10,000 |       |
| 31.01 | רכישת ניירות ערך          | 4             |        | 5,000 |
| 31.01 | יתרת סגירה                |               | 35,690 |       |

להלן תדפיס דפי הבנק של חברת "דני-דין" לחודש ינואר 2009, כפי שנשלחו על ידי הבנק לחברה :

| תאריך | פרטים       | נתונים נוספים | חובה  | זכות   |
|-------|-------------|---------------|-------|--------|
| 01.01 | יתרת פתיחה  |               |       | 30,000 |
| 02.01 | משיכת מזומן |               | 1,000 |        |
| 13.01 | הפקדה מלקוח |               |       | 500    |

|        |       |   |                                 |       |
|--------|-------|---|---------------------------------|-------|
| 100    |       | 2 | העמדת הלוואה לחברה              | 14.01 |
| 900    |       | 5 | העברה בנקאית                    | 15.01 |
|        | 100   | 1 | עמלה בגין אי כיבוד שיק מספר 100 | 27.01 |
| 50     |       |   | ריבית על יתרת עו"ש              | 31.01 |
|        | 75    |   | הוראת קבע מיסי עירייה           | 31.01 |
|        | 5,500 | 4 | רכישת ניירות ערך                | 31.01 |
| 24,875 |       |   | יתרת סגירה                      | 01.01 |

## פרטים נוספים :

- שיק מספר 100 התקבל מלקוח ותיק של החברה. בעת קבלת הצ'ק החברה לא ידעה כי הלקוח בקשיים כלכליים. לאחר הפקדת הצ'ק בבנק, וללא ידיעת החברה, הצ'ק לא כובד. מדיניות הבנק היא לגבות עמלת "אי כיבוד שקים" בסך של 100 שקלים.
- ביום 15.01 העמיד הבנק לחברה הלוואה בסך 100 שקלים. ההלוואה נושאת ריבית המשולמת בסוף כל שנה. הבנק שכח בספריו לרשום את הריבית אשר שולמה על ידי החברה.
- החברה נוהגת להפקיד בחודש דצמבר את הכנסותיה השנתיות. פקיד החברה הפקיד את הכסף בבנק בשעה 18:00. הבנק אינו נוהג לעדכן בספריו הפקדות מזומן אשר התרחשו לאחר השעה 17:00.
- ניירות ערך בשיעור של 10% ממחיר הרכישה.
- לקוח של החברה הפקיד כספים באופן ישיר לחשבון החברה – וללא ידיעתה.
- החברה החליטה להשקיע בניירות ערך (מניות) של חברת טבע. הבנק נוהג לגבות עמלת רכישת ניירות ערך בגובה 10% מסכום הרכישה.
- כל מקום שלא נאמר אחרת, הנח כי רישומי הבנק נכונים.

## נדרש :

- א. ערוך התאמת בנק ליום 31.01.2009.
- ב. רשום את פקודת היומן בספרי חברת "דני-דין" בגין התאמת הבנקים.